

Mor Danmark

v. Per Sørensen

Der findes en stor mængde postkort af ”Mor Danmark”, og disse har jeg tænkt at vise i denne lille artikel.

Op gennem 1800-tallet blev nationale begreber en vigtig funktion for mange lande - ikke mindst pga. de mange krige, der udkæmpedes i århundredet. Mange lande havde kvindeskikkelsen som ét af deres nationale symboler - ofte som krigerisk kvinde.

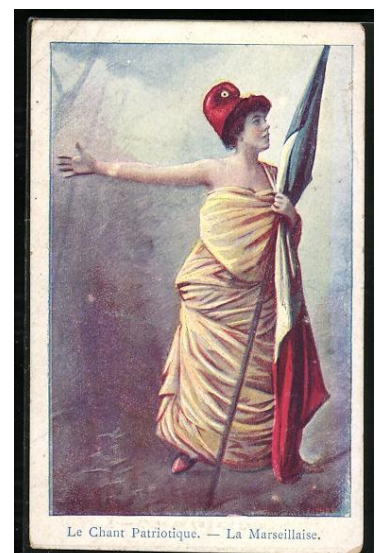
Englænderne har **Britannia** (plakat):

Tyskerne har **Germania** (maleri):

Franskmændene har **Marianne** - hvis oprindelse kommer fra den Franske Revolution (maleri og postkort):

I Norge og Sverige har man også nationalt kvindesymbol (postkort):

A musical score for the song "Vår fana." (Our Flag). The score is in Swedish and includes a solo part and a chorus. The title "Vår fana." is written in a large, stylized font. The composer is "Ord af C. Bohberg" and the music is by "Musik af W. Lindberg." The tempo is "I marschtakt." (In march tempo). The solo part is marked "Solo." and the chorus is marked "Kör." (Chorus). The lyrics are: "L. jag vet en fana, och den heter Sverige, den är vår stol och vår stolthet. Lätt och afmätt. va-jät fä i så och det har varit som ly-ser till sin säng. Den är vår stol och vår stolthet. va-jät fä i så och det har varit som ly-ser till sin säng." The score is published by "Wahlberg & Lindholm, Stockholm." and includes a reference "v. 2-5 se andra sidan."

"Danmark"

Allerede i begyndelse af 1800-tallet blev bl.a. N. S. F. Grundtvigs tanker om genskabelse af den nordiske folkeånd inspiration for en ny kunst og litteratur. Afgørende inspiration kom fra Oehlenschlägers og Grundtvigs værker og virke. På motivsiden var det folk som Lorentz Frølich, der formidlede Mytologien og historien. Begreber som skjoldmøer og valkyrier var begreber, der begyndte at dukke op.

Postkort af Thyra Danebod ved Dannevirke - tegnet af Lorentz Frølich - oprindeligt en tegning af et litografi til Kunstforeningen i Flensborg 1855:

Det oprindelige billede af Moder Danmark blev i 1851 malet af Elisabeth Jerichau-Baumann (1819-1881). En tysk/polsk indvandrer, som kun havde været i landet i 1 år. Hun var uddannet Kunstmalerinde i Tyskland.

Hun var, i 1846 i Rom, blevet gift med den danske billedhugger J. A. Jerichau, med hvem hun flyttede til Danmark i 1849. Hun var hurtig til at lære dansk og blev hurtigt passioneret dansker. Billedet er blevet malet under indtryk af 3-års krigen og blev vist med det samme på Charlottenborg med titlen "Danmark".

Foto: Elisabeth Jerichau-Baumann

Det originale billede tilhører Glyptoteket

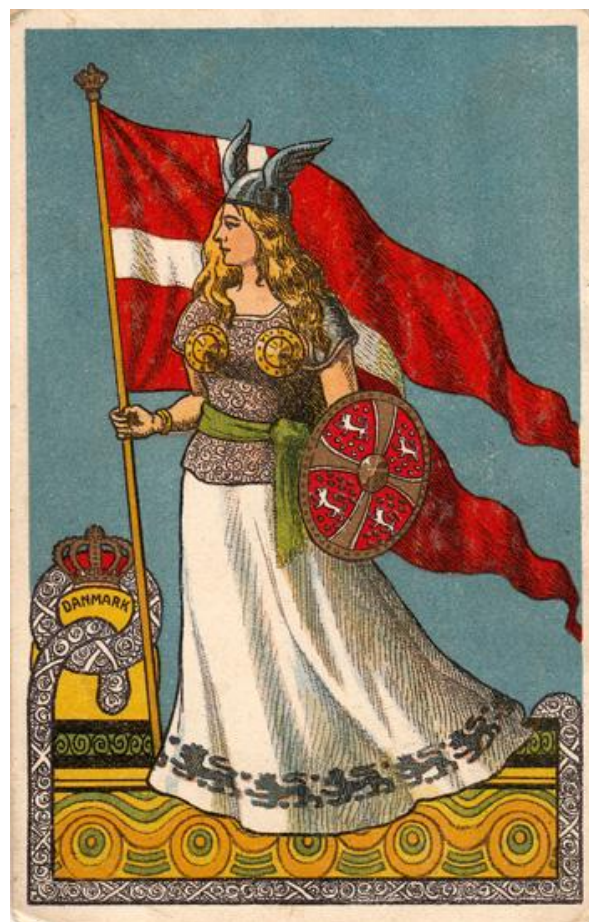

Billedet er siden kommet i et utal af varianter - ved siden af originalen Folkekalenderen 1854.

Herunder 4 postkort: B. M. & Co - no 281 både sort/hvidt og koloreret - Stenders Forlag og Reklamekort for chokoladefabrik:

Der opstår nu, i begyndelsen af 1900-tallet, et stort marked for at producere postkort af "Mor Danmark", og det har været en morsom hobby at finde alle disse varianter - Nogle er vældig krigeriske og andre mere moderlige:

Efter tabet af Sønderjylland i 1864 kom begrebet "Mor Danmark" til at betyde endnu mere, og i tiden op til Afstemningen i 1920 og Genforeningen betød det alt - det er sikkert også derfor, vi har så mange motiver af "Mor Danmark".

Øverst: Alex Vincents Kunstforlag - Modellen er Alex. Vincents egen datter Ella Vincent.

Her kommer der 4 eksempler på den blide, moderlige ”Mor Danmark”:

Stenders Forlag og Peter Alstrup

Stenders Forlag og Alex Vincents Kunstforlag - Mor Danmark sørger over Chr. IX død i 1906

"Mor Danmark" (tegnet af Rasmus Christiansen) & Modersmålet - Monument ved Skibelund Krat

Den sønderjyske pige kigger hjem til Danmark "Mor Danmark" og Genforeningen 1920

Danmark byder den sønderjyske pige velkommen hjem - Fotokort med "Mor Danmark"

Ukendt fotokort - Tableau med "Mor Danmark" i midten

Til slut 2 Genforeningsplakater - Produceret som postkort - Den Første tegnet af Thor Bøgelund og den anden af Joakim Skovgaard.

Til sidst skal vi huske, at Julemærket 1920 også handlede om Genforeningen. Den sønderjyske pige ligger på knæ - med et guldhorn - og giver det til "Moder Danmark" - tegnet af Anne E. Munch - Ligeledes et postkort med "Mor Danmark" af samme kunstner.

